

thema
hagen en
heggen

De binnentuin van kasteel Middachten in De Steeg kent een variatie aan hagen. Voor het merendeel dateren zij uit begin twintigste eeuw. Toen liet het echtpaar Van Aldenburg Bentinck een parkontwerp maken door Hugo Poortman. Die ontwierp een trendy park met retro-barokke invulling met een aaneenschakeling van tuinkamers en parterres. Op een aantal plaatsen paste hij hagen toe.

Zoals hoge beukenhagen langs het oostelijke pad, het hagentheater van Taxus en langs plantvakken een grote hoeveelheid 'kantlijnen' van Buxus. Al het haagwerk vraagt veel onderhoud. De verantwoordelijke hiervoor is Paul Klein Gunnewiek. Al achttien jaar werkt hij via Stichting Particuliere Historische Buitenplaatsen (PHB) op Middachten. Eerst als hovenier en sinds een aantal jaar vervult Paul de functie van tuinbaas van Middachten. Wij vroegen Paul naar zijn ervaring met het onderhoud van de monumentale hagen in de kasteeltuin.

‘Na al die jaren ga je zo’n haag kennen’

Onderhoudsbeurt

Hagen die horen bij de parkaanleg komen alleen voor in de binnentuin. In de jaren tachtig van de vorige eeuw waren de hagen sterk uit model gegroeid en toe aan een grote onderhoudsbeurt. Hoe de eigenaar en Poortman de hagen voor ogen hadden, blijkt uit het rijke archief van Middachten. Paul maakt graag gebruik van de mogelijkheid die de familie hem biedt om het archief te onderzoeken. “Er is een schat aan oude foto’s en ook de rekeningboeken geven veel informatie over het onderhoud aan de tuin.”

De verjonging van de hagen was zo’n grote klus, dat dit in kleinere deelprojecten is uitgevoerd. Het eerste project, met het hagentheater, werd vanaf 1983 gedaan. Dit was nog voor Paul op Middachten werkte. “Het hagentheater is in vier fases over een groot aantal jaren aangepakt. Ook omdat de gravin dit vooraf wel heel ingrijpend vond. In het voorjaar werden de Taxussen afgezet tot zo’n vijftien centimeter van de stam. Het project pakte uit zoals verwacht; er was weinig uitval van haagplanten en binnen vier jaar stond er weer een mooie, strakke haag. Achteraf was iedereen er zeer over te spreken. Helemaal toen het theater weer gebruikt kon worden voor de zomerconcerten in juli.”

Na de renovatie van de hagen is er veel aan bodemverbetering gedaan. Hierbij werden grondig alle snoeiresten weggeschrapt om ziekten door schimmels te voorkomen.

Bij de lange beukenhagen langs het oostelijke pad werd tien jaar geleden ook eerst een proefstuk teruggesnoeid. De oude stammen waren in prima conditie; binnen korte tijd maakten ze jonge uitlopers. Het historische model was goed herkenbaar. De oude hoogte was zichtbaar in de ‘knotten’ van de stammen en in de breedte lijnen de hagen uit met de kolommen op de tuinmuur. Inmiddels moeten de oude koppen van de haagplanten uitgedund worden.

Efficiënter snoeien

Na de grote beurt waren de hagen veel efficiënter te snoeien. Met name door de enorme breedte waren zij aan de bovenkant nauwelijks bij te houden. Dit laatste is ook het geval bij de oudste beukenhaag van Middachten. Deze haag staat achter het rosarium en heeft

Paul Klein Gunnewiek tijdens de onderhoudswerkzaamheden.

enorme afmetingen. Om de haag ook veilig vanaf het talud aan de grachtzijde te kunnen snoeien, is onlangs een speciale steiger geconstrueerd. Deze kan op het talud worden opgebouwd, zodat de tuinlieden veilig de metershoge en -brede haag kunnen onderhouden.

De reguliere onderhoudssnoei gebeurt één keer per jaar. In juli beginnen de tuinlieden met knippen, na de zomerperiode gaat dit weer door tot ze begin november helemaal rond zijn.

Paul somt desgevraagd de gigantische hoeveelheden op; 327 vierkante meter Buxus, 1.700 vierkante meter Taxus, 1.100 vierkante meter beuk en 1.600 vierkante meter haagbeuk.

Even later lopen we door de tuin. Bij het hagentheater knipt Paul en passant wat eigenzinnige takjes weg. Hagen onderhouden is meer dan één keer per jaar snoeien. “Dat is het mooie van fulltime voor de tuin zorgen; je ziet in de hagen de zwakke plekken en weet dat je bepaalde delen anders moet snoeien. Na al die jaren ga je zo’n haag kennen.”

Linkerpag, boven: Het eenjarigenhof omzoomd door vele buxushaagjes.

Linkerpag, onder: Het hagentheater, dat in vier fasen is vernieuwd.

Onder: De beukenhagen langs het oostelijke pad zijn nu efficiënter te snoeien.

